

Målnummer:	UM10656-18	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2019-03-08		
Rubrik:	Kravet på hederligt levnadssätt i medborgarskapslagen kan inte anses uppfyllt för en sökande som har dömts till, och fortfarande är föremål för, rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning när det inte har visats att sökanden inte längre vårdas på grund av risken för återfall i brottslighet av allvarligt slag till följd av den psykiska störningen.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none"> • 11 § lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap • 16 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård • 31 kap. 3 § brottsbalken		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none"> • MIG 2007:39 • MIG 2007:40		

REFERAT

Migrationsverket beslutade den 14 februari 2018 att avslå DO:s ansökan om svenskt medborgarskap. Som skäl för beslutet anförde Migrationsverket bl.a. följande. DO har flera gånger lagförts för brott. I juli 2005 dömdes han för skadegörelse samt grov misshandel vid två tillfällen, olaga hot och narkotikabrott. Tingsrätten beslutade att han, i stället för att dömas till fängelse, skulle överlämnas till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning. Det har därefter vid två tillfällen beslutats om öppen rättspsykiatrisk vård. DO återintogs till sluten vård i oktober 2014. Han uppfyller därför inte kravet på hederligt levnadssätt. Det finns inte skäl till undantag från detta krav.

DO överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Malmö, migrationsdomstolen, (2018-05-28, ordförande Kristiansson), som beslutade att upphäva det överklagade beslutet och återförvisa målet till Migrationsverket för fortsatt handläggning. Som skäl för sitt avgörande anförde migrationsdomstolen bl.a. följande.

Att ha gjort sig skyldig till brott kan medföra att kravet på hederligt levnadssätt inte anses uppfyllt. Lagstiftaren har uttryckt vissa riktlinjer gällande hur lång tid det ska ha förflutit efter det att brottet begicks med utgångspunkt i den påföljd som utdömts. Däremot har lagstiftaren inte uttalat några riktlinjer för den som överlämnats till rättspsykiatrisk vård. Enligt beslut av regeringen den 31 augusti 1989 krävdes att den dömde slutligen hade skrivits ut från vården för att kunna förvärva svenskt medborgarskap.

Migrationsdomstolen instämmer inte i att en slutlig utskrivning från rättspsykiatrisk vård ska vara ett krav för förvärv av svenskt medborgarskap. Det nämnda uttalandet härrör från tid före det att nuvarande reglering, lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, LRV, hade trätt i kraft. I denna reglering finns det situationer när det inte längre finns risk för återfall i brottslighet, men de personliga förhållandena är sådana att vården ändå inte kan upphöra.

Det har numera förflutit cirka 13 år sedan DO gjorde sig skyldig till omfattande brottslighet. Den omständigheten att han fortfarande vårdas med stöd av lagen om rättspsykiatrisk vård utgör, enligt migrationsdomstolens mening, inte i sig hinder mot att bevilja honom svenskt medborgarskap. Rättspsykiatrisk vård är inte att jämföras med ett fängelsestraff. Det har inte kommit fram att DO gjort sig skyldig till eller är misstänkt för något ytterligare brott.

Vid en sammantagen bedömning anser migrationsdomstolen att DO numera uppfyller kravet på hederligt levnadssätt. Migrationsdomstolen beaktar därvid att tillräckligt lång tid har förflutit sedan han begick brottet och att han vistats i Sverige under mycket lång tid. Av det överklagade beslutet framgår att Migrationsverket inte prövat om DO uppfyller kravet på styrkt identitet. Bedömningen av om denna förutsättning är uppfylld bör göras av verket som första instans. Migrationsdomstolen upphäver därför det överklagade beslutet och visar målet åter för fortsatt handläggning.

Migrationsverket överklagade domen och yrkade att Migrationsöverdomstolen skulle upphäva migrationsdomstolens dom och fastställa verkets beslut. Till stöd för sin talan anförde Migrationsverket bl.a. följande.

I prop. 1994/95:179 har regeringen uttryckligen redogjort för på vilket sätt den avsåg en ändring av dåvarande praxis för bedömning av vandelskravet så som den redogjordes för i SOU 1994:33. Regeringen har inte ställt upp riktlinjer för en ändrad bedömning av vandelskravet när en person döms till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning. Enligt verket följer motsatsvis av detta att regeringen avsåg att upprätthålla den praxis som beskrivits i SOU 1994:33 och som innebär att kravet på hederligt levnadssätt förutsätter såväl slutlig utskrivning som att karenstiden för brottet har passerat. Mot bakgrund härav anser verket att slutlig utskrivning är ett absolut krav för att kravet på hederligt levnadssätt ska anses vara uppfyllt.

För det fall Migrationsöverdomstolen inte anser att slutlig utskrivning är ett absolut krav för medborgarskap, anser verket att den omständigheten att slutlig utskrivning ännu inte har skett utgör en presumtion för en återfallsrisk och därmed för att kravet på hederligt levnadssätt inte uppfylls. För att presumtionen ska brytas krävs enligt verket psykiatrisk bevisning i form av läkarintyg eller motsvarande varav det tydligt framgår att det inte föreligger någon återfallsrisk på grund av psykisk ohälsa.

DO förelades att yttra sig över Migrationsverkets överklagande, men kom inte in med något yttrande.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2019-03-08, Linder, Reimers och Johansson, referent / föredragande Wennberg), yttrade:

1. Vad målet gäller

Vad Migrationsöverdomstolen har att ta ställning till i målet är - med hänsyn till det krav på hederligt levnadssätt som uppställs i lagen - om svenskt medborgarskap kan beviljas en person som är dömd till och har överlämnats till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning då denna vård fortfarande pågår.

2. Tillämpliga bestämmelser m.m.

2.1. Lagen om svenskt medborgarskap

Förvärv av svenskt medborgarskap, s.k. naturalisation, regleras i 11–13 §§ lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap, medborgarskapslagen. Ett av kraven för att en utlänning efter ansökan ska kunna beviljas svenskt medborgarskap är att denne har haft och kan förväntas komma att ha ett hederligt levnadssätt (11 § 5 medborgarskapslagen). Om kraven i 11 § inte är uppfyllda får sökanden ändå naturaliseras, om sökanden tidigare har varit svensk medborgare, sökanden är gift eller sambo med en svensk medborgare, eller det annars finns särskilda skäl till det (12 § medborgarskapslagen).

Någon absolut rätt till medborgarskap finns inte, även om villkoren i och för sig är uppfyllda (prop. 1975/76:136 s. 34). Prövning av medborgarskap innebär en exklusiv rätt för staten att, efter en diskretionär prövning inom ramen för en rimlig tolkning av medborgarskapslagstiftningen, avgöra om en person bör tas

upp till svensk medborgare eller inte (prop. 1997/98:178 s. 15).

Tyngdpunkten i prövningen av sökandens levnadssätt ska ligga på en bedömning av dennes framtida levnadssätt. Bedömningen ska göras mot bakgrund av sökandens tidigare levnadssätt (prop. 1994/95:179 s. 57).

Det är den enskilde i egenskap av sökande som har bevisbördan för att förutsättningarna för medborgarskap föreligger. Migrationsverket har vid sidan om detta ett visst ansvar att vägleda den enskilde vilken ytterligare utredning som kan behövas (MIG 2007:39 och MIG 2007:40).

2.2. Bestämmelser om rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning

Om den som har begått ett brott, för vilken påföljden inte bedöms kunna stanna vid böter, lider av en allvarlig psykisk störning, får rätten överlämna honom eller henne till rättspsykiatrisk vård, om det med hänsyn till dennes psykiska tillstånd och personliga förhållanden i övrigt är påkallat att denne är intagen på en sjukvårdsinrättning för psykiatrisk vård, som är förenad med frihetsberövande och annat tvång. Har brottet begåtts under påverkan av en allvarlig psykisk störning, får rätten besluta att särskild utskrivningsprövning enligt LRV ska äga rum vid vården, om det till följd av den psykiska störningen finns risk för att han eller hon återfaller i brottslighet, som är av allvarligt slag (31 kap. 3 § första och andra styckena brottsbalken, BrB).

I förarbetena till 31 kap. 3 § BrB anförs bl.a. följande. För att en riskbedömning ska få ligga till grund för särskild utskrivningsprövning bör krävas att lagöverträdaren led av en allvarlig psykisk störning vid gärningstillfället och att det fanns ett kausalsamband mellan störningen och brottet. Riskbedömningen bör emellertid också innefatta ett ställningstagande till om ny brottslighet kan befaras till följd av den psykiska störning som lagöverträdaren led av vid gärningstillfället. Är den psykiska störningen utan betydelse för återfallsrisken, bör någon särskild utskrivningsprövning inte komma i fråga. (Prop. 1990/91:58 s. 466.)

Vården för den som ges rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning ska upphöra när det inte längre till följd av den psykiska störning som föranlett beslutet om särskild utskrivningsprövning finns risk för att patienten återfaller i brottslighet som är av allvarligt slag och det inte heller annars med hänsyn till patientens psykiska tillstånd och personliga förhållanden i övrigt är påkallat att han eller hon är intagen på en sjukvårdsinrättning för psykiatrisk vård som är förenad med frihetsberövande eller annat tvång eller ges öppen rättspsykiatrisk vård (16 § LRV).

I förarbetena till 16 § LRV anförs bl.a. följande. Vården bör fortgå så länge det till följd av den psykiska störning hos patienten som föranlett beslutet om särskild utskrivningsprövning finns risk för att han återfaller i brott, som är av allvarligt slag. Vården bör inte heller upphöra så länge det annars med hänsyn till patientens psykiska tillstånd och personliga förhållanden i övrigt är påkallat att han är intagen på en sjukvårdsinrättning för psykiatrisk vård, som är förenad med frihetsberövande och annat tvång. Härigenom sker en tillfredsställande avvägning mellan de rent medicinska förutsättningarna för att ge psykiatrisk tvångsvård och de starka skyddsintressen som kan göra sig gällande i dessa fall. (Prop. 1990/91:58 s. 208.)

3. Migrationsöverdomstolens bedömning

Som angetts ovan innebär en prövning av medborgarskap en exklusiv rätt för staten att, efter en diskretionär prövning inom ramen för en rimlig tolkning av medborgarskapslagstiftningen, avgöra om en person bör beviljas svenskt medborgarskap eller inte. Vid prövningen av sökandens levnadssätt ska tyngdpunkten ligga på en prognos av sökandens framtida levnadssätt mot bakgrund av dennes tidigare levnadssätt. Det är den enskilde i egenskap av sökande som har bevisbördan för att förutsättningarna för medborgarskap finns.

DO har begått brottslighet av allvarligt slag och har, i stället för att dömas till fängelse för denna brottslighet, överlämnats till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning. Det har inte kommit fram något annat än att han fortfarande är föremål för denna vård. Den omständigheten att DO har överlämnats till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning i stället för att dömas till fängelse för den brottslighet som han har gjort sig skyldig till innebär dels att brotten har begåtts under inflytande av en allvarlig psykisk störning, dels att det vid tidpunkten för tingsrättens dom bedömdes att det till följd av den psykiska störningen fanns risk för att han skulle återfalla i brott, som är av allvarligt slag. Han har inte visat att han inte längre vårdas på grund av risk för återfall i sådan brottslighet. Redan på denna grund kan han inte anses uppfylla kravet på att ha haft och kunna förväntas att komma att ha ett hederligt levnadssätt. Något skäl för att ändå bevilja DO:s ansökan om svenskt medborgarskap har inte kommit fram. Migrationsverkets överklagande ska därför bifallas och verkets beslut den 14 februari 2018 fastställas.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen bifaller överklagandet och upphäver migrationsdomstolens dom samt fastställer Migrationsverkets beslut den 14 februari 2018.

Sökord:

Litteratur: Prop. 1975/76:136 s. 34; Prop. 1990/91:58 s. 208 och 466; Prop. 1994/95:179 s. 57; Prop. 1997/98:178 s. 15
